

Bruksela, 27 maja 2024 r.
(OR. en)

9225/24

COPS 209
POLMIL 139
CIVCOM 107
EUMC 197
INDEF 24
HYBRID 58
DISINFO 60
CYBER 133

ESPACE 41
POLMAR 16
TRANS 213
PESCO 3
FIN 477
CSC 321
CFSP/PESC 622
CSDP/PSDC 284

WYNIK PRAC

Od: Sekretariat Generalny Rady

Do: Delegacje

Nr poprz. dok.: ST 9223/24 COPS 207 POLMIL 137 CIVCOM 105 EUMC 195 INDEF 22
HYBRID 56 DISINFO 58 CYBER 131 ESPACE 39 POLMAR 14 TRANS
211 PESCO 1 FIN 459 CFSP/PESC 620 CSDP/PSDC 282

Dotyczy: Konkluzje Rady w sprawie bezpieczeństwa i obrony UE

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady w sprawie bezpieczeństwa i obrony UE w wersji zatwierdzonej przez Radę na posiedzeniu w dniu 27 maja 2024 r.

Konkluzje Rady w sprawie bezpieczeństwa i obrony UE**Wprowadzenie**

1. UE mierzy się z bezprecedensową kombinacją często wzajemnie powiązanych zagrożeń i wyzwań. Międzynarodowy porządek oparty na zasadach jest coraz częściej podważany przez rewizjonistyczne siły i autorytarne reżimy, a napięcia międzynarodowe rosną. Wojna powróciła do Europy. Niczym niesprowokowana i nieuzasadniona wojna napastnicza Rosji przeciwko Ukrainie będąca rażącym naruszeniem prawa międzynarodowego stanowi egzystencjalne zagrożenie dla bezpieczeństwa europejskiego. Brutalne ataki terrorystyczne Hamasu na Izrael i będąca ich skutkiem wojna w Strefie Gazy doprowadziły do poważnej katastrofy humanitarnej i nasilenia napięć na Bliskim Wschodzie. W związku z tym Rada przywołuje konkluzje Rady Europejskiej z kwietnia 2024 r. i jest nadal w pełni zaangażowana w doprowadzenie do natychmiastowego zawieszenia broni, bezwarunkowego uwolnienia wszystkich zakładników, a także zapewnienia potrzebującym Palestyńczykom nieograniczonego dostępu do pomocy humanitarnej na dużą skalę. UE nadal zdecydowanie opowiada się za trwałym pokojem opartym na rozwiązaniu dwupaństwowym. W następstwie wojskowych zamachów stanu i rosnącej ingerencji naszych strategicznych konkurentów w regionie Sahelu UE przyjmuje rolę gwaranta bezpieczeństwa oraz odpowiednio dostosowuje swoją obecność cywilną i wojskową w regionie. Inne kryzysy i niestabilne sytuacje, często mające katastrofalne skutki humanitarne, będą wymagały stałego zaangażowania – na przykład na Bałkanach Zachodnich, w krajach wschodniego sąsiedztwa, w regionie Morza Czarnego, na Kaukazie Południowym, w krajach południowego sąsiedztwa, w Rogu Afryki i w Zatoce Gwinejskiej.

2. Od początku niczym niesprovokowanej i nieuzasadnionej wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie w lutym 2022 r. rola UE jako podmiotu działającego w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony uległa znacznemu wzmocnieniu, co nastąpiło w oparciu o Strategiczny Kompas, a także deklarację wersalską w marcu 2022 r. Rada z zadowoleniem przyjmuje poczynione postępy ujęte w rocznym sprawozdaniu Wysokiego Przedstawiciela z postępów w realizacji Strategicznego Kompas z marca 2024 r. i oczekuje przeglądu analizy zagrożeń w 2025 r. UE musi jeszcze bardziej zwiększyć gotowość do obrony i wzmocnić swoją suwerenność, dokładając dodatkowych starań zgodnie z konkluzjami Rady Europejskiej z 21 i 22 marca 2024 r. oraz kompetencjami państw członkowskich. Musi również zwiększyć swoją gotowość cywilną i wojskową w świetle zmieniającego się krajobrazu zagrożeń. UE musi ponadto zwiększyć wysiłki na rzecz zapobiegania kryzysom i szybszego reagowania na nie w sposób zintegrowany, w miarę możliwości wraz z partnerami, aby utrzymać pokój i wzmocnić praworządność. Bez uszczerbku dla szczególnego charakteru polityki bezpieczeństwa i obrony niektórych państw członkowskich i uwzględniając interesy wszystkich państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obrony, Rada uzgadnia dziś pięć następujących priorytetów na nadchodzący okres, również z myślą o następnym Strategicznym programie:

Niezachwiane poparcie UE dla Ukrainy

Zobowiązania w zakresie bezpieczeństwa

3. Rada przypomina, że UE z jeszcze większą determinacją popiera niezależność, suwerenność i integralność terytorialną Ukrainy w jej granicach uznanych przez społeczność międzynarodową. W tym kontekście UE i jej państwa członkowskie są zdecydowane nadal udzielać Ukrainie i jej obywatelom wszelkiego niezbędnego wsparcia politycznego, finansowego, gospodarczego, humanitarnego, wojskowego i dyplomatycznego tak długo, jak będzie to konieczne, i w takim zakresie, jakiego będzie wymagała sytuacja. W związku z tym Rada zamierza do końca czerwca podpisać zobowiązania UE wobec Ukrainy w zakresie bezpieczeństwa. Wraz z porozumieniami dwustronnymi pomogą Ukrainie bronić się, opierać się działaniom destabilizacyjnym i zniechęcać do aktów agresji w przyszłości. Zobowiązania UE w zakresie bezpieczeństwa będą stanowić ramy dla przewidywalnego, długoterminowego i trwałego wsparcia na rzecz bezpieczeństwa i obrony Ukrainy, i należy postrzegać je w sposób całościowy. Rada podkreśla również potrzebę strategicznego podejścia do regionu Morza Czarnego.

4. Czynnikiem napędowym niedawno ustanowionego Funduszu Pomocy Ukrainie (UAF) w ramach Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju (EPF) będą w dalszym ciągu pilność i rozwój potrzeb ukraińskich sił zbrojnych. Rada z zadowoleniem przyjmuje postępy w pracach nad dodatkowymi aktami prawnymi z myślą o wdrażaniu Funduszu Pomocy Ukrainie i innych środków pomocy w ramach EPF, zgodnie z przepisami wykonawczymi dotyczącymi Instrumentu. Rada z zadowoleniem przyjmuje również postępy w opracowaniu projektów aktów prawnych dotyczących przekazywania na rzecz Ukrainy nadzwyczajnych dochodów pochodzących z immobilizowanych aktywów Rosji, w szczególności z myślą o zaspokojeniu najpilniejszych potrzeb wojskowych, zwłaszcza za pośrednictwem EPF.

Amunicja i obrona lotnicza

5. Ponadto Rada podkreśla kluczowe znaczenie przyspieszonych i zintensyfikowanych dostaw sprzętu wojskowego realizowanych w oparciu o pilne potrzeby Ukrainy, w szczególności amunicji, zwłaszcza dla artylerii, pocisków, systemów obrony powietrznej i artyleryjskiej oraz dronów, przy jednoczesnym kontynuowaniu zaspokajania średnio- do długoterminowych potrzeb Ukrainy. Z zadowoleniem przyjmuje niedawne inicjatywy państw członkowskich w tym zakresie i będzie nadal zachęcać do dalszych dostaw. Rada wzywa państwa członkowskie, by w dalszym ciągu wykorzystywały umowy ramowe Europejskiej Agencji Obrony (EDA) i „państw wiodących” do pilnego zwiększenia dostaw amunicji i pocisków przeznaczonych dla Ukrainy.

6. Rada z zadowoleniem przyjmuje wzorowo wykonywaną pracę misji UE w zakresie pomocy wojskowej (EUMAM), która do końca lata 2024 r. przeszkoli 60 000 ukraińskich żołnierzy. Misja – w koordynacji z partnerami – będzie nadal reagować na zmieniające się i pilne potrzeby sił zbrojnych Ukrainy. W związku z tym Rada z zadowoleniem przyjmuje rozszerzenie zakresu szkoleń na domeny morską i powietrzną i podkreśla, jak ważne jest dalsze skupianie się na jakości szkoleń dla ukraińskich żołnierzy i na ich wkładzie w osiąganie efektu operacyjnego. Rada oczekuje zbliżającego się przeglądu strategicznego misji, w szczególności z myślą o kontynuowaniu zaspokajania związanych z wojną pilnych oraz średnio- i długoterminowych potrzeb, takich jak reforma sektora obronnego Ukrainy. Rada z zadowoleniem przyjmuje także wzmocnienie misji doradczej Unii Europejskiej (EUAM) w Ukrainie, które umożliwi zwiększenie wsparcia dla ukraińskich organów ścigania na ukraińskich terytoriach wyzwolonych i przyległych oraz dla stosownych reform cywilnego sektora bezpieczeństwa, także w kontekście procesu przystąpienia Ukrainy do UE, jak również umożliwi prowadzenie dochodzeń i ściganie międzynarodowych zbrodni popełnionych przez Rosję.

Razem można wydawać więcej i rozsądniej

7. Powrót wojny o dużej intensywności na kontynencie europejskim wymaga zapewnienia, w trybie pilnym i na dużą skalę, dostępności produktów obronnych. Europejska baza technologiczno-przemysłowa sektora obronnego (EDTIB) musi być w stanie zaspokoić potrzeby sił zbrojnych państw członkowskich oraz, w razie potrzeby, partnerów. Zwiększając swoje zdolności produkcyjne i gotowość produkcyjną, EDTIB – w tym będące jej częścią składową MŚP i spółki o średniej kapitalizacji – musi być w stanie rozwijać nowatorskie zdolności nowej generacji oraz odgrywać wiodącą rolę w zakresie innowacji technologicznych i konkurencji w zróżnicowanym otoczeniu, wykorzystując EDA jako platformę dzielenia się informacjami i koordynacji stanowisk państw członkowskich.

Zmienione priorytety w zakresie rozwoju zdolności uzgodnione w listopadzie 2023 r. odnoszą się do najbardziej potrzebnych i najpilniejszych zdolności pełnego spektrum. Rada podkreśla, że priorytety te służą jako kluczowy punkt odniesienia dla wszystkich unijnych inicjatyw obronnych oraz polityk i instrumentów związanych z obronnością wspierających oparte na współpracy planowanie i programowanie na szczeblu krajowym i unijnym. Rada z zadowoleniem przyjmuje również prace podjęte przez centrum innowacji w dziedzinie obronności (pod auspicjami EDA) w synergii z unijnym systemem innowacji w dziedzinie obronności (pod auspicjami Komisji Europejskiej). Rada z zadowoleniem przyjmuje również długoterminowy przegląd EDA w 2024 r., oparty na wskazówkach Rady z 14 listopada 2023 r., i apeluje o jego pełną realizację. W tym kontekście podkreśla zawarty w nim impuls polityczny, ponownie wskazując rolę EDA w europejskim krajobrazie zdolności.

Zgodnie ze Strategicznym kompasem Rada przypomina o woli zwiększenia strategicznej autonomii UE i jej zdolności do współpracy z partnerami w celu ochrony jej wartości i interesów. Silniejsza UE o większych zdolnościach w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony przyczyni się pozytywnie do zapewnienia bezpieczeństwa światowego i transatlantyckiego oraz uzupełnia działania NATO, które pozostaje podstawą zbiorowej obrony swoich członków. W tym względzie Rada przypomina o zasadach przewodnich określonych w Traktatach oraz zasadach uzgodnionych przez Radę Europejską.

Strategia na rzecz europejskiego przemysłu obronnego

8. Rada z zadowoleniem przyjmuje przedstawienie wspólnego komunikatu Komisji Europejskiej i Wysokiego Przedstawiciela w sprawie nowej strategii na rzecz europejskiego przemysłu obronnego i wzywa do kontynuowania wszelkich prac nad tą strategią w koordynacji z państwami członkowskimi. Proponowany przez Komisję program europejskiego przemysłu obronnego stanowi ważny krok w kierunku wdrożenia strategii i należy szybko kontynuować trwające negocjacje w sprawie tego instrumentu. Zarówno strategia, jak i program powinny oferować możliwości zwiększenia gotowości obronnej UE, a jednocześnie będą uzupełniać istniejące narzędzia, instrumenty, struktury i inicjatywy obronne UE i będą z nimi w pełni spójne, unikając przy tym niepotrzebnego powielania działań.

9. Zwiększenie gotowości obronnej UE i umocnienie suwerenności Unii będzie wymagało dodatkowych wysiłków, zgodnie z kompetencjami państw członkowskich. Rada zgadza się co do potrzeby silnej EDTIB oraz większego, lepszego i wspólnego inwestowania jako niezbędnych warunków wstępnych. W tym celu Rada:
- przypomina o wspólnym zobowiązaniu do znacznego zwiększenia wydatków na obronność oraz do lepszego i szybszego wspólnego inwestowania, co stanowi realizację konkluzji Rady Europejskiej z marca 2024 r., oraz wzywa do wzmożenia wysiłków na rzecz inwestowania w całym cyklu życia zdolności w oparciu o priorytety w zakresie rozwoju zdolności uzgodnione przez państwa członkowskie;
 - uznaje potrzebę zwiększenia i zapewnienia terminowej dostępności produktów obronnych poprzez opracowanie bardziej elastycznej i odpornej EDTIB w całej Unii, która będzie w stanie zapewnić bezpieczeństwo dostaw, z uwzględnieniem istniejących środków państw członkowskich, oraz – w oparciu o deklarację wersalską i Strategiczny kompas – zobowiązuje się do zmniejszenia zależności strategicznych;
 - przypomina, że EDTIB potrzebuje znacznych, trwałych inwestycji ze strony państw członkowskich oraz, bez uszczerbku dla kolejnych wieloletnich ram finansowych, ze strony Unii, aby wzmocnić gotowość UE do obrony;

- podkreśla znaczenie odpowiedniego i spójnego finansowania gotowości obronnej UE;
- podkreśla potrzebę poprawy dostępu EDTIB do finansowania publicznego i prywatnego. Dotyczy to w szczególności MŚP. Podkreśla również, że ramy zrównoważonego finansowania nie utrudniają finansowania sektora obronnego, i uznaje, że przemysł obronny może również przynieść znaczne korzyści gospodarcze i miejsca pracy oraz stymulować innowacje. Rada odnotowuje ważną funkcję sygnalizacyjną polityki Grupy Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) i przypomina, że w konkluzjach Rady Europejskiej z marca 2024 r. zwrócono się o dostosowanie jej polityki udzielania pożyczek przemysłowi obronnemu i dostosowanie obecnej definicji produktów podwójnego zastosowania, przy jednoczesnym zabezpieczeniu jej zdolności finansowania;
- przypomina, że w marcu 2024 r. Rada Europejska zwróciła się o zbadanie wszystkie możliwości uruchomienia finansowania i o przedstawienie informacji na ten temat do czerwca.

10. Rada zgadza się, że dążenie UE do osiągnięcia gotowości obronnej powinno również wykorzystywać partnerstwa. Wspiera zacieśnianie współpracy, prowadzące do stopniowej integracji ukraińskiej bazy technologiczno-przemysłowej sektora obronnego z EDTIB. W związku z tym Rada z zadowoleniem przyjmuje pierwsze Forum Przemysłu Obronnego UE–Ukraina, które odbyło się w Brukseli 6 maja 2024 r., i oczekuje otwarcia biura ds. innowacji w Kijowie. Podobnie Rada zachęca EDA do zbadania możliwości zmiany jej porozumienia administracyjnego z ukraińskim ministerstwem obrony, gdy tylko pozwolą na to warunki. Ponadto Rada wzywa do kontynuowania współpracy z NATO w kwestiach przemysłu obronnego w sposób korzystny dla obu stron, w szczególności poprzez zacieśnienie współpracy w zakresie wdrażania norm.

Stala współpraca strukturalna

11. Stała współpraca strukturalna (PESCO) stanowi główne ramy pogłębienia współpracy w dziedzinie obronności między uczestniczącymi państwami członkowskimi na szczeblu UE, zwiększenia gotowości operacyjnej i interoperacyjności, wydatków na obronność i inwestycji w tym zakresie, rozwoju zdolności oraz wkładu sił zbrojnych uczestniczących państw członkowskich w najbardziej wymagające misje, a także pomocy w budowaniu wspólnej kultury strategicznej. W odpowiedzi na pogarszające się warunki bezpieczeństwa i przyczyniając się do gotowości obronnej UE, trwający przegląd strategiczny PESCO, obejmujący zarówno bardziej wiążące zobowiązania, jak i projekty oparte na współpracy, powinien doprowadzić do silniejszej, bardziej strategicznej i skutecznej współpracy PESCO po 2025 r. Utrzymanie poziomu ambicji, zapewnienie odpowiedzialności politycznej i wzmocnienie komunikacji strategicznej, skoncentrowanie wysiłków na projektach mających na celu wyeliminowanie istotnych ze strategicznego punktu widzenia luk w zdolnościach oraz konsolidacja spójności z unijnymi inicjatywami w dziedzinie obronności oraz politykami i instrumentami związanymi z obronnością umożliwią PESCO lepsze reagowanie na potrzeby operacyjne i potrzeby w zakresie zdolności. Pomoże to uczestniczącym państwom członkowskim zacieśnić współpracę w dziedzinie obronności i lepiej razem działać zarówno w perspektywie krótko-, jak i długoterminowej.

Zwiększenie zdolności UE do działania

Morze Czerwone / region Zatoki Perskiej

12. Rada z zadowoleniem przyjmuje rozpoczęcie operacji EUNAVFOR ASPIDES, defensywnej operacji w zakresie bezpieczeństwa morskiego o silnym mandacie przyczyniającym się do ochrony prawa międzynarodowego, przywrócenia wolności żeglugi oraz ochrony żeglugi handlowej i jej marynarzy w Cieśninie Bab al-Mandab i w Cieśninie Ormuz, a także na wodach międzynarodowych na Morzu Czerwonym, w Zatoce Adeńskiej, na Morzu Arabskim, w Zatoce Omańskiej i w Zatoce Perskiej, w koordynacji z innymi podmiotami bezpieczeństwa morskiego, w szczególności EUNAVFOR ATALANTA, EMASoH-Agenor i operacją „Strażnik Dobrobytu”. Z zadowoleniem przyjmuje pierwsze wyniki operacyjne EUNAVFOR ASPIDES i wzywa państwa członkowskie do zapewnienia wystarczającego i trwałego tworzenia sił. Podkreśla znaczenie stałej i wzmocnionej komunikacji strategicznej z podmiotami regionalnymi oraz optymalnej koordynacji działań państw członkowskich mających na celu deeskalację konfliktów i trwałe zapewnienie bezpieczeństwa i wolności żeglugi w obszarze działań.

13. Od ponad dekady UE inwestuje znaczne zasoby i rozmieszcza personel cywilny i wojskowy w regionie Sahelu. Niedawne zmiany sytuacji politycznej i sytuacji w zakresie bezpieczeństwa wpłynęły na nasze zaangażowanie w ramach WPBiO. Pomimo tych wyzwań Rada podkreśla, że bezpieczeństwo i stabilność Sahelu pozostają długoterminowym priorytetem UE. Podkreśla znaczenie dostosowania naszego zaangażowania w ramach WPBiO – w kontekście podejścia regionalnego – tak aby było ono bardziej elastyczne i modułowe, a także aby zapewnić lepiej skrojone i ukierunkowane na popyt wsparcie w oparciu o lokalne potrzeby i wnioski, a także odpowiedzialność i rozliczalność. Rada z zadowoleniem przyjmuje niedawno ustanowioną cywilno-wojskową inicjatywę UE w zakresie bezpieczeństwa i obrony na rzecz wsparcia państw Afryki Zachodniej w Zatoce Gwinejskiej, której celem jest przeciwdziałanie efektom rozlewania się konfliktów z Sahelu. Rada podkreśla znaczenie wspólnego tworzenia warunków dla długotrwałego pokoju i stabilności, w tym poprzez budowanie lokalnej odpowiedzialności politycznej w regionie.

14. Rada z zadowoleniem przyjmuje istotną pracę wszystkich cywilnych i wojskowych misji i operacji WPBiO w różnych częściach świata. Siła UE w zapobieganiu konfliktom i kryzysom zewnętrznym oraz w ich rozwiązywaniu leży w jej zdolności do łącznego wykorzystywania zarówno środków wojskowych, jak i cywilnych. Rada podkreśla strategiczne znaczenie regionu Bałkanów Zachodnich dla stabilności w Europie, potwierdza znaczenie wzmocnienia więzi z tym regionem w oparciu o wspólne wartości, zasady i dostosowanie do WPZiB, a także potwierdza swoją gotowość do stawienia czoła wyzwaniom w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego w regionie. Uznaje wkład operacji EUFOR Althea w bezpieczne środowisko w Bośni i Hercegowinie oraz w regionie, a także stabilizujące działania misji EULEX Kosovo. Rada potwierdza swoje zobowiązanie do dalszego wspierania przywracania stabilności i bezpieczeństwa w Iraku, za pośrednictwem misji EUAM Iraq, oraz w Libii, za pośrednictwem misji EUBAM Libya i operacji EUNAVFOR MED IRINI, w tym jej głównego zadania polegającego na przyczynianiu się do wdrażania embarga na broń nałożonego przez ONZ na Libię, a także jej zadań drugorzędnych. Podkreśla również wkład EUNAVFOR MED IRINI w zakłócanie modelu biznesowego sieci przemytu ludzi i handlu ludźmi poprzez gromadzenie informacji. Podkreśla, że misje EUPOL COPPS i EUBAM Rafah nadal będą odgrywać ważną rolę w budowaniu zdolności instytucjonalnych Autonomii Palestyńskiej, w szczególności w odniesieniu do policji cywilnej, wymiaru sprawiedliwości i zarządzania granicami, w ramach szerszego ogólnego zobowiązania politycznego na rzecz rozwiązania dwupaństwowego i możliwości funkcjonowania przyszłego państwa palestyńskiego, w co UE pozostaje mocno zaangażowana.

Rada podkreśla również potrzebę elastyczności, aby w razie potrzeby dostosować obie misje do przyszłych potrzeb politycznych i potrzeb w zakresie bezpieczeństwa. Rada z zadowoleniem przyjmuje zwiększony wkład WPBiO w pokój i bezpieczeństwo w Mozambiku, za pośrednictwem misji EUTM Mozambique, oraz w Rogu Afryki, za pośrednictwem misji EUCAP Somalia, EUTM Somalia i sił EUNAVFOR ATALANTA, dla których wyraża uznanie za ich wkład w powstrzymywanie piractwa i ochronę Światowego Programu Żywnościowego i innego transportu morskiego podatnego na zagrożenia. Rada potwierdza zobowiązanie UE do skutecznego zmobilizowania pełnego zakresu swoich narzędzi i polityk w regionie, zapewniając pełną odpowiedzialność partnerów.

15. Rada uznaje rosnące znaczenie wszystkich cywilnych misji w dziedzinie WPBiO w dzisiejszym środowisku geostrategicznym jako wyjątkowych narzędzi politycznych i operacyjnych UE służących wspieraniu państw przyjmujących w jej sąsiedztwie i poza nim oraz podkreśla potrzebę wzmocnienia ich zdolności i zasobów ludzkich. Rada podkreśla w szczególności szybkie uruchomienie w 2023 r. misji UE w Armenii i misji partnerskiej UE w Republice Mołdawii – obie dające się dostosować do sytuacji i zagrożeń w zakresie bezpieczeństwa, a także do rosnących potrzeb państw przyjmujących i ich ludności. Rada podkreśla ciągłą istotną pracę misji EUMM Georgia, która pozostaje kluczowym czynnikiem stabilizującym sytuację w tym kraju.

16. Rada ponownie podkreśla kluczowe znaczenie EPF jako globalnego instrumentu wspierającego nasze cele w zakresie WPZiB/WPBiO, co umożliwia ukierunkowaną pomoc wojskową i obronną w odpowiedzi na potrzeby krajów partnerskich.
17. Rada z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie przez Unię Europejską polityki należytej staranności w zakresie praw człowieka i międzynarodowego prawa humanitarnego w odniesieniu do wsparcia sektora bezpieczeństwa na rzecz stron trzecich (EU HRDDP) i apeluje o jej szybkie i pełne wdrożenie przez wszystkie zainteresowane podmioty. Rada wzywa do wzmożenia wysiłków na rzecz realizacji celów dotyczących kobiet, pokoju i bezpieczeństwa i z zadowoleniem przyjmuje odnowione zobowiązanie do promowania programu działań na rzecz dzieci w konfliktach zbrojnych (CAAC), w tym przegląd listy kontrolnej dotyczącej włączenia CAAC do misji i operacji w dziedzinie WPBiO.
18. Rada z zadowoleniem przyjmuje bieżące wysiłki na rzecz wprowadzenia w życie koncepcji stabilizacyjnej UE z 2022 r., z wykorzystaniem wszystkich odpowiednich narzędzi i instrumentów ESDZ, służb Komisji i państw członkowskich, zgodnie ze zintegrowanym podejściem do konfliktów i kryzysów zewnętrznych.

19. Rada podkreśla znaczenie osiągnięcia pełnej operacyjności unijnej zdolności szybkiego rozmieszczania (EU RDC) do 2025 r. Apeluje do państw członkowskich o stały wkład swoich sił i zdolności w tym celu. Rada zatwierdza dziś dwa pozostałe ogólne scenariusze operacyjne (wymuszanie pokoju, zapobieganie konfliktom/budowanie zdolności). Rada odnotowuje, że po opracowaniu kolejnych dokumentów w zakresie planowania ewentualnościowego UE będzie dysponowała pięcioma kluczowymi scenariuszami, które umożliwią dalsze planowanie wyprzedzające, aby umożliwić UE skuteczne i szybsze działanie. Planowanie wyprzedzające będzie również stanowić podstawę wymogów dla EU RDC i ułatwi podejmowanie decyzji politycznych na wypadek wystąpienia kryzysu. Podkreśla szczególne znaczenie regularnych ćwiczeń na żywo związanych z EU RDC w celu zwiększenia jej gotowości operacyjnej i interoperacyjności. W związku z tym z zadowoleniem przyjmuje pierwsze ćwiczenia wojskowe UE w Hiszpanii w 2023 r., oczekuje na kolejne ćwiczenia na żywo w Niemczech w listopadzie/grudniu 2024 r. i podkreśla znaczenie kontynuowania ćwiczeń w 2025 r. i kolejnych latach. Przypomina również o zobowiązaniu do rozbudowy i rozszerzenia zakresu wspólnych kosztów unijnych misji i operacji wojskowych, ćwiczeń oraz EU RDC, a także oczekuje jak najszybszej operacjonalizacji tych kosztów.

20. Rada zwraca się do państw członkowskich i ESDZ, by kontynuowały prace nad osiągnięciem pełnej zdolności operacyjnej Komórki Planowania i Prowadzenia Operacji Wojskowych (MPCC) do 2025 r., w szczególności poprzez wzmocnienie jej bezpiecznych systemów łączności i informacji oraz zapewnienie niezbędnego personelu i finansowania, aby umożliwić MPCC planowanie i prowadzenie złożonych operacji wielodomenowych, w tym w środowiskach nieprzyjaznych. Przypomina, że po osiągnięciu pełnej operacyjności MPCC należy ją postrzegać jako preferowaną strukturę dowodzenia i kontroli dla misji, operacji i ćwiczeń wojskowych oraz EU RDC. W odniesieniu do cywilnego wymiaru WPBiO Rada przypomina o znaczeniu postępów w reformie organizacyjnej Komórki Planowania i Prowadzenia Operacji Cywilnych (CPCC) i zobowiązuje się do wzmocnienia i przekształcenia CPCC w dowództwo operacji cywilnych.

21. Rada ponownie podkreśla znaczenie mobilności wojskowej dla europejskiego bezpieczeństwa i obrony, w tym dobrze funkcjonującej sieci. Wzywa państwa członkowskie do pilnej realizacji zobowiązania do mobilności wojskowej zawartego w załączniku do niniejszych konkluzji. W tym kontekście Rada zgadza się na przyspieszenie przemieszczania wielkoskalowych sił zbrojnych w krótkim terminie na terenie Unii i poza nią dzięki spójnym zobowiązaniom krajowym w uzupełnieniu do Planu działania UE na rzecz mobilności wojskowej 2.0¹. Rada podtrzymuje również swoje zobowiązanie do dalszego wzmocnienia wzajemnie korzystnego partnerstwa między UE a NATO w dziedzinie mobilności wojskowej, w ramach trzech wspólnych deklaracji z 2016 r., 2018 r. i 2023 r., przy pełnym poszanowaniu uzgodnionych zasad przewodnich i autonomii decyzyjnej obu organizacji oraz z uwzględnieniem podejścia opartego na 360 stopniach. Rada przyznaje również, że wzmocnienie mobilności wojskowej wymaga odpowiednich zasobów, inwestycji i wysiłków zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym, przy pełnym poszanowaniu suwerenności państw członkowskich i nie uprzedzając przyszłych negocjacji w sprawie kolejnych wieloletnich ram finansowych. Rada zwraca się do ESDZ, by wraz z odpowiednimi służbami Komisji, EDA i projektami PESCO koordynowała regularne przeglądy poczynionych postępów z myślą o pełnym i kompleksowym wdrożeniu do 2026 r. zobowiązania do mobilności wojskowej.

¹ Dok. 15047/22.

Wzajemna pomoc i solidarność

22. Rada przypomina o determinacji UE, by okazać wzajemną pomoc i solidarność w przypadku agresji wobec jednego z państw członkowskich. Powtarza, że UE będzie nadal inwestować we wzajemną pomoc na mocy art. 42 ust. 7 Traktatu o Unii Europejskiej i solidarność na mocy art. 222 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności poprzez częste ćwiczenia. Nie ma to wpływu na szczególny charakter polityki bezpieczeństwa i obrony niektórych Państw Członkowskich. Zobowiązania i współpraca w tej dziedzinie pozostają zgodne ze zobowiązaniami zaciągniętymi w ramach Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, która dla państw będących jej członkami pozostaje podstawą ich zbiorowej obrony i forum dla jej wykonywania.

Cywilny wymiar WPBiO

23. Rada z zadowoleniem przyjmuje kroki podjęte w celu zwiększenia skuteczności cywilnego wymiaru WPBiO poprzez wdrożenie umowy w zakresie cywilnego wymiaru WPBiO na lata 2023–2027² i oczekuje na zasady przewodnie dotyczące cywilnego wymiaru WPBiO do końca 2024 r. Zachęca państwa członkowskie do przyspieszenia wysiłków na rzecz wspólnego zwiększenia liczby oddelegowanych ekspertów do cywilnych misji w dziedzinie WPBiO, w tym poprzez zwiększenie udziału kobiet w cywilnym wymiarze WPBiO. Z zadowoleniem przyjmuje pierwszą doroczną konferencję na temat zdolności cywilnych i pierwszą konferencję na temat generowania potencjału zasobów ludzkich, które odbyły się w kwietniu 2024 r., i oczekuje wyznaczenia ambitnego celu w zakresie rozwoju zdolności w drugiej połowie 2024 r. w ramach procesu rozwoju zdolności cywilnych. Rada ponownie podkreśla potrzebę regularnych dyskusji na temat cywilnego wymiaru WPBiO na forum Rady do Spraw Zagranicznych.

² Dok. 9588/23.

Wzmocnienie odporności UE i zapewnienie dostępu do strategicznych dziedzin

Zagrożenia cybernetyczne i hybrydowe, zagraniczne manipulacje informacjami i ingerencje w informacje (FIMI)

24. Rada ponownie podkreśla, jak ważne jest byśmy wzmocniali zapobieganie, wykrywanie, odstraszenie, odporność i reagowanie na zagrożenia hybrydowe, FIMI, cyberzagrożenia i szkodliwe działania kierowane przeciw UE, jej państwom członkowskim i partnerom, a przy tym nadal rozwijali przeznaczone do tego instrumenty. W związku z tym Rada z zadowoleniem przyjmuje zmienione wytyczne wykonawcze dotyczące zestawu narzędzi dla dyplomacji cyfrowej³ oraz dalsze wdrażanie unijnego zestawu narzędzi do przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym i unijnego zestawu narzędzi służących przeciwdziałaniu zagranicznym manipulacjom informacjami i ingerencjom w informacje (zestaw narzędzi FIMI). Wzywa do dalszego usprawniania i rozwijania tych zestawów narzędzi oraz zachęca państwa członkowskie i właściwe podmioty UE do wykorzystania pełnego potencjału istniejących instrumentów i wiedzy fachowej, w tym w razie potrzeby poprzez uzupełnienie istniejących systemów środków ograniczających i opracowanie nowych środków ograniczających, aby przeciwdziałać działaniom hybrydowym i FIMI. Aby zapewnić orientację sytuacyjną i prognozę strategiczną opartą na danych wywiadowczych, Rada przypomina, że do 2025 r. należy jeszcze bardziej wzmocnić unijną pojedynczą komórkę analiz wywiadowczych poprzez zwiększenie jej zasobów i zdolności.

³ Dok. 10289/23.

25. Rada podkreśla potrzebę dalszego wzmocnienia zdolności UE, aby przeciwdziałać szkodliwym zachowaniom, w szczególności w związku ze zbliżającymi się wyborami europejskimi, i wzywa Wysokiego Przedstawiciela i Komisję, by we współpracy z państwami członkowskimi rozwijały holistyczne podejście w odniesieniu do odporności, reagowania, zapobiegania konfliktom, współpracy i stabilności w cyberprzestrzeni, w tym, w stosownych przypadkach, proaktywnych środków ochronnych. W tym kontekście Rada wzywa Wysokiego Przedstawiciela do przedstawienia do końca 2024 r. koncepcji i planu ustanowienia unijnego centrum koordynacji cyberobrony (EUCDCC) w 2025 r., aby wzmocnić koordynację i współpracę w dziedzinie cyberobrony oraz zbadać możliwość włączenia kwestii środowiska informacyjnego i wojny elektronicznej w zakres jego działań. Rada z zadowoleniem przyjmuje prace nad powiązаныmi projektami PESCO w tym zakresie.

Ponadto Rada z zadowoleniem przyjmuje i zachęca do ścisłej koordynacji z partnerami o zbieżnych poglądach w celu promowania wymiany informacji i najlepszych praktyk w zakresie monitorowania, oceny i przeciwdziałania zagrożeniom FIMI, w tym w ramach mechanizmu szybkiego reagowania G-7. Rada z zadowoleniem przyjmuje postępy w wyposażaniu misji i operacji w dziedzinie WPBiO w przeznaczone do tego celu instrumenty z zestawu narzędzi FIMI, gdyż znacznie zwiększy to ich odporność i skuteczność w przeciwdziałaniu zagrożeniom FIMI, a także podkreśla znaczenie silnej komunikacji strategicznej. Ustanowienie ośrodka wymiany i analizy informacji FIMI (ISAC) jest ważnym krokiem w kierunku poprawy wymiany informacji i współpracy ze społeczeństwem obywatelskim i innymi partnerami o zbieżnych poglądach oraz pomiędzy nimi.

26. Rada z zadowoleniem przyjmuje porozumienie w sprawie ram przewodnich dotyczących praktycznego ustanowienia zespołów szybkiego reagowania na zagrożenia hybrydowe. Dzięki mobilizowaniu odpowiedniej wiedzy fachowej na szczeblu UE – i w razie potrzeby w krótkim terminie – zespoły te będą stanowić ważny instrument unijnego zestawu narzędzi do przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym, który ma wspierać państwa członkowskie, kraje partnerskie oraz misje i operacje w dziedzinie WPBiO w zwiększaniu ich odporności na zagrożenia hybrydowe i przeciwdziałaniu im. Rada wzywa Wysokiego Przedstawiciela i Komisję, by w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi zapewniły pełną gotowość zespołów do działania.

27. Rada przypomina, że systemy i usługi kosmiczne mają kluczowe znaczenie dla funkcjonowania naszego społeczeństwa, gospodarki oraz naszego bezpieczeństwa i obrony. Wzywa Wysokiego Przedstawiciela i Komisję do szybkiego wdrożenia strategii kosmicznej na rzecz bezpieczeństwa i obrony w ścisłej koordynacji z państwami członkowskimi. Rada z zadowoleniem przyjmuje wykonanie pierwszej dorocznej niejawnej analizy krajobrazu zagrożeń kosmicznych, a także przeprowadzenie w marcu ćwiczenia w zakresie reagowania na zagrożenia kosmiczne. Podkreśla potrzebę dalszej poprawy reakcji UE na zagrożenia kosmiczne i w tym celu zwraca się do Wysokiego Przedstawiciela o przedłożenie Radzie przeglądu decyzji Rady w sprawie bezpieczeństwa systemów i usług w ramach Unijnego programu kosmicznego (unijnych programów kosmicznych), a także wniosku dotyczącego zmiany tej decyzji, aby adekwatniej zmierzyć się z nowym krajobrazem zagrożeń kosmicznych. Zapewni to możliwość terminowego i skoordynowanego uruchomienia odpowiednich narzędzi UE w obliczu zagrożenia kosmicznego, które może mieć wpływ na bezpieczeństwo i obronę Unii. Jednocześnie UE zintensyfikuje wysiłki na rzecz współpracy z partnerami, aby promować ustanawianie norm odpowiedzialnego zachowania w przestrzeni kosmicznej w kontekście ONZ w pełnym zakresie działań kosmicznych, istotnie przyczyniając się w ten sposób do propagowania bezpieczeństwa w przestrzeni kosmicznej, a także do zagwarantowania stabilnego, bezpiecznego i zrównoważonego wykorzystania przestrzeni kosmicznej do celów pokojowych.

Przypominając, że orientacja sytuacyjna w przestrzeni kosmicznej jest suwerenną prerogatywą, Rada z zadowoleniem przyjmuje wysiłki odpowiednich państw członkowskich na rzecz wymiany informacji z UE w tej dziedzinie. Zachęca do wspólnego rozwijania dodatkowych wyspecjalizowanych zdolności potrzebnych państwom członkowskim do orientacji sytuacyjnej w przestrzeni kosmicznej i potwierdza swoje poparcie dla wzmocnienia zdolności UE w zakresie obserwacji i śledzenia obiektów kosmicznych. Rada podkreśla również zasadniczą rolę Centrum Satelitarnego (Satcen) UE we wspieraniu autonomicznego procesu decyzyjnego UE i jej państw członkowskich i z zadowoleniem przyjmuje bieżące wysiłki Wysokiego Przedstawiciela i państw członkowskich na rzecz wzmocnienia Satcenu UE, aby – zgodnie ze Strategicznym kompasem – zwiększać nasze autonomiczne zdolności w zakresie wywiadu geoprzestrzennego. Z zadowoleniem przyjmuje również trwającą ocenę możliwych wariantów rozwoju potencjalnej nowej usługi na rzecz władz publicznych UE w zakresie obserwacji Ziemi, która to usługa uwzględniałaby istniejące i planowane zdolności i inicjatywy oraz odpowiadałaby na rozpoznane potrzeby, w oparciu o wiedzę fachową i komplementarność między Satcenenem UE a Agencją UE ds. Programu Kosmicznego. Rada podkreśla ponadto znaczenie bezpiecznych systemów łączności i nawigacji satelitarnej wspierających zarówno domenę obronną, jak i cywilną.

Domena morska

28. UE w dalszym ciągu umacnia swoją pozycję silnego podmiotu w dziedzinie bezpieczeństwa morskiego zgodnie ze zmienioną strategią UE w zakresie bezpieczeństwa morskiego (EUMSS) i jej planem działania⁴. Koncepcja skoordynowanej obecności na morzu (CMP) umożliwi zwiększenie europejskiej obecności morskiej i działań w Zatoce Gwinejskiej, a także w północno-zachodniej części Oceanu Indyjskiego, przyczynia się do bezpieczeństwa morskiego dzięki wspólnej świadomości, analizie i informacjom oraz promuje prawo międzynarodowe, w szczególności UNCLOS. Rada z zadowoleniem przyjmuje postępy w realizacji koncepcji CMP, zwraca się do ESDZ o szybkie przedstawienie propozycji jej dalszego udoskonalenia i zgadza się na przedłużenie mandatu CMP w Zatoce Gwinejskiej do wiosny 2026 r. i CMP w północno-zachodniej części Oceanu Indyjskiego do wiosny 2025 r. . Rada zachęca Wysokiego Przedstawiciela i państwa członkowskie do dalszego organizowania ćwiczeń w zakresie bezpieczeństwa morskiego, w tym corocznych ćwiczeń marynarki wojennej i straży przybrzeżnej państw członkowskich. Z zadowoleniem przyjmuje udział państw członkowskich i agencji UE w ćwiczeniu MARSEC w zakresie bezpieczeństwa morskiego, zorganizowanym przez Hiszpanię w maju 2024 r.

Domena powietrzna

29. W domenie powietrznej panuje coraz większe natężenie ruchu i coraz silniejsza rywalizacja o wpływy. W związku z tym Rada z zadowoleniem przyjmuje strategiczną refleksję na rzecz zapewnienia swobodnego, bezpiecznego i chronionego europejskiego dostępu do przestrzeni powietrznej, prowadzoną zgodnie ze Strategicznym kompasem. Oczekuje na propozycję specjalnej strategii UE w zakresie przestrzeni powietrznej na rzecz bezpieczeństwa i obrony z myślą o jej przyjęciu w 2025 r.

⁴ Dok. 14280/23.

30. Rada apeluje o szybkie wdrożenie wspólnego komunikatu w sprawie związku między klimatem a bezpieczeństwem⁵. Obejmuje to w szczególności rozwój zdolności wczesnego ostrzegania i prognozowania, ustanowienie mechanizmu wsparcia w dziedzinie klimatu i obrony, rozmieszczenie doradców w dziedzinie środowiska we wszystkich misjach i operacjach WPBiO do 2025 r. oraz pełne uruchomienie specjalnej unijnej platformy szkoleniowej. Rada zwraca się do ESDZ, by wraz z Komisją jak najszybciej przedstawiła sprawozdanie z poczynionych postępów. Rada apeluje o jak najlepsze wykorzystanie unijnych narzędzi i instrumentów w zakresie zdolności obronnych do wspierania transformacji ekologicznej. Z zadowoleniem przyjmuje wysiłki państw członkowskich na rzecz opracowania krajowych strategii mających na celu przygotowanie ich sił zbrojnych na zmianę klimatu i uznaje unijną sieć na rzecz klimatu i obrony za platformę referencyjną służącą wymianie najlepszych praktyk i badaniu możliwości współpracy. Ponadto w świetle skutków i zagrożeń spowodowanych zmianą klimatu i degradacją środowiska Rada uznaje potrzebę podjęcia przez siły zbrojne odpowiednich działań w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu i łagodzenia jej skutków. Rada przyznaje, że poprawa efektywności energetycznej i zrównoważoności zmniejsza ślad węglowy, koszty i obciążenia logistyczne, a jednocześnie zwiększa skuteczność operacyjną. Z zadowoleniem przyjmuje prowadzone w tym kontekście działania forum konsultacyjnego UE na rzecz zrównoważonej energii w sektorze obrony i bezpieczeństwa.

⁵ Dok. 11283/23.

Tworzenie partnerstw

31. Partnerstwa na rzecz pokoju, bezpieczeństwa i obrony są niezbędnym filarem wysiłków UE na rzecz promowania pokoju i bezpieczeństwa na całym świecie. UE jest w pełni zaangażowana w promowanie współpracy międzynarodowej, utrzymywanie międzynarodowego porządku opartego na zasadach i wzmacnianie skutecznego multilateralizmu na wszystkich szczeblach, z centralnym elementem w postaci Organizacji Narodów Zjednoczonych. UE będzie nadal wzmacniać, pogłębiać i rozszerzać dostosowywane do potrzeb i wzajemnie korzystne partnerstwa z partnerami dwustronnymi i wielostronnymi oparte na wspólnych wartościach i interesach, zgodnie ze Strategicznym kompasem i ustalonymi procedurami.
32. Rada z zadowoleniem przyjmuje również dalsze wzmacnianie strategicznego partnerstwa UE–ONZ w zakresie operacji pokojowych i zarządzania kryzysowego oraz realizację wspólnych priorytetów na lata 2022–2024⁶. Zbliżający się szczyt ONZ w sprawie przyszłości stanowi wyjątkową okazję do ożywienia systemu wielostronnego i sprawienia, by ONZ była gotowa na wyzwania przyszłości, a także by w większym stopniu stanowiła odzwierciedlenie dzisiejszego świata i jego społeczeństw, przywracając w ten sposób zaufanie do instytucji i pomiędzy członkami ONZ. Rada popiera Nowy program na rzecz pokoju pod auspicjami sekretarza generalnego ONZ i oczekuje jego zaleceń dotyczących wzmocnienia naszego wspólnego systemu pokoju i bezpieczeństwa, aby lepiej zapobiegać konfliktom, zarządzać nimi i je rozwiązywać zarówno w tradycyjnych, jak i nowych dziedzinach przedstawionych w Pakcie na rzecz przyszłości. Z aprobatą przyjmuje prace nad dalszym rozwojem strategicznego partnerstwa ONZ-UE na rzecz pokoju i bezpieczeństwa w celu dostosowania go do nowej rzeczywistości geopolitycznej, w tym z myślą o przyjęciu nowego zestawu priorytetów na lata 2025–2027.

⁶ Dok. 5451/22.

33. Rada przypomina, że strategiczne partnerstwo UE z NATO oparte na silnych więziach transatlantyckich ma zasadnicze znaczenie dla bezpieczeństwa i stabilności euroatlantyckiej, co zostało ponownie wykazane w kontekście rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie. Rada pozostaje w pełni zaangażowana w dalsze wzmocnienie, pogłębianie i rozszerzanie tego wzajemnie korzystnego partnerstwa poprzez dialog polityczny i współpracę w ramach trzech wspólnych deklaracji z 2016, 2018 i 2023 r., przy pełnym poszanowaniu uzgodnionych zasad przewodnich dotyczących przejrzystości, wzajemności i inkluzywności, a także autonomii decyzyjnej i procedur obu organizacji. Rada z zadowoleniem przyjmuje znaczne postępy osiągnięte we wszystkich dziedzinach, w tym w zakresie dialogu politycznego, przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym, cyberbezpieczeństwa i cyberobrony, FIMI, odporności, mobilności wojskowej, ćwiczeń, operacji zarządzania kryzysowego, przestrzeni kosmicznej, klimatu i obrony, nowych i przełomowych technologii, kobiet, pokoju i bezpieczeństwa oraz budowania zdolności na rzecz partnerów.

34. Z myślą o przeniesieniu partnerstwa UE–NATO na wyższy poziom Rada podkreśla potrzebę aktualizacji wspólnego zestawu propozycji oraz opracowania i przyjęcia przed końcem 2024 r. nowego, kompleksowego i perspektywicznego dokumentu wdrożeniowego obejmującego pełne spektrum współpracy UE–NATO. W świetle ściślejszej współpracy w dziedzinie obronności, rosnącej spójności wyników między odpowiednimi procesami planowania i rozwoju zdolności obronnych, wspólnymi zamówieniami i europejskimi inwestycjami w przemyśle obronnym Rada apeluje o zwiększenie poziomu współpracy, koordynacji i niezakłóconej wymiany informacji w sposób inkluzywny i niedyskryminujący za pomocą bezpiecznych systemów komunikacji, w tym informacji niejawnych na poziomie personelu. Podkreśla w związku z tym potrzebę umożliwienia wymiany informacji niejawnych na szczeblu personelu między EDA a NATO, w tym Agencją NATO ds. Wsparcia i Zamówień (NSPA) oraz akceleratorem innowacji obronnych na północnym Atlantyku (DIANA). Rada zwraca się do EDA o regularne informowanie państw członkowskich o postępach przed zawarciem takiego porozumienia. Rada oczekuje na zbliżające się dziewiąte sprawozdanie z postępu prac nad wspólnym zestawem propozycji, które ma zostać przedłożone wspólnie przez Wysokiego Przedstawiciela i Sekretarza Generalnego NATO.

35. Rada z zadowoleniem przyjmuje zaangażowanie UE w zapobieganie konfliktom i mediację pokojową, co stanowi zasadniczy aspekt globalnej roli UE w propagowaniu pokoju i bezpieczeństwa. W związku z tym wzywa do ambitnego wzmocnienia unijnego zestawu narzędzi, w tym poprzez współpracę z Organizacją Narodów Zjednoczonych i innymi partnerami wielostronnymi, aby razem pracować w obszarach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, jako że skuteczny multilateralizm musi pozostać podwaliną współpracy na rzecz pokoju i bezpieczeństwa. W szczególności Rada oczekuje opracowania wspólnego specjalnego planu działania UE-OBWE w sprawie zapobiegania konfliktom i zarządzania kryzysowego, zgodnie ze Strategicznym kompasem.

Rada przyznaje, że dla UE kluczowe znaczenie ma rozwijanie z Afryką jeszcze ściślejszego i bardziej ambitnego partnerstwa na rzecz pokoju, bezpieczeństwa, dobrych rządów i rozwoju – w oparciu o wzajemnie korzystne programy, wdrożone doświadczenia i wnioski, wspólną głębszą refleksję z partnerami afrykańskimi na temat lokalnych i regionalnych potrzeb i wyzwań oraz dostosowane do potrzeb, stopniowe i modułowe rozwiązania.

Rada podkreśla, że bezpieczeństwo Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej oraz Europy są ze sobą ściśle powiązane, i wzywa do zacieśnienia współpracy w zakresie bezpieczeństwa i obrony z partnerami regionalnymi, w tym z Radą Współpracy Państw Zatoki Perskiej.

36. Rada ponownie podkreśla znaczenie dalszego rozwijania współpracy dwustronnej i specjalnych dialogów na temat bezpieczeństwa i obrony, w tym dialogów tematycznych. Przypomina w szczególności o potrzebie zacieśnienia współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony z partnerami transatlantyckimi. Rada przypomina o znaczeniu bardziej strategicznego podejścia do pokoju, bezpieczeństwa i obrony z państwami trzecimi poprzez wzmocnienie unijnego zestawu narzędzi partnerstwa, przy jednoczesnym utrzymaniu pełnego zaangażowania państw członkowskich. W tym względzie Rada zwraca uwagę na nowy instrument partnerstwa w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony i oczekuje jego wdrożenia w sposób ukierunkowany i wzajemnie korzystny. W związku z tym z aprobatą przyjmuje podpisanie partnerstwa na rzecz bezpieczeństwa i obrony z Republiką Mołdawii i oczekuje na podpisanie dodatkowych partnerstw w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony, począwszy od Norwegii. Pierwsza edycja Forum Schumana na rzecz Bezpieczeństwa i Obrony w marcu 2023 r. stanowiła wyjątkową platformę wymiany poglądów na szczeblu politycznym z partnerami dwustronnymi i wielostronnymi na temat kluczowych wyzwań związanych z pokojem, bezpieczeństwem i obronnością. Rada oczekuje na drugą edycję 28-29 maja 2024 r.

Zobowiązanie dotyczące mobilności wojskowej na 2024 r.

Rada uznaje, że:

- Szybkie, skuteczne i niezakłócone przemieszczanie sił zbrojnych ma zasadnicze znaczenie dla europejskiego bezpieczeństwa i europejskiej obrony, ponieważ umożliwia wiarygodną i szybką reakcję na zagrożenia i wyzwania w całej Europie i poza nią. Ma to również zastosowanie w kontekście wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony UE (WPBiO), a w szczególności w odniesieniu do wdrażania unijnej zdolności szybkiego rozmieszczania, jak określono w Strategicznym Kompasie UE. Ma to jednakowe znaczenie dla działań krajowych i wielonarodowych, zwłaszcza w ramach NATO;
- Zobowiązanie dotyczące mobilności wojskowej z 2018 r. stanowiło istotny wkład w wysiłki UE na rzecz mobilności wojskowej. Obecnie potrzebna jest odnowiona obietnica oparta na szerszych i ambitniejszych zobowiązaniach, aby wyeliminować pozostałe luki oraz odpowiedzieć na rosnące potrzeby odporności i gotowości w coraz trudniejszym środowisku geostrategicznym w sąsiedztwie UE, w szczególności w następstwie rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie, ale również w innych kontekstach, z uwzględnieniem podejścia 360 stopni;

- Zasadnicze znaczenie ma przyspieszenie ruchu lotniczego, lądowego i morskiego oraz zwiększenie ogólnej odporności, w tym cyberbezpieczeństwa. Ruch wielkoskalowych sił zbrojnych w krótkim terminie, w tym personelu wojskowego, ich sprzętu oraz sprzętu w UE i poza nią, wymaga wspólnych wysiłków na szczeblu unijnym i krajowym już w czasie pokoju. Kluczowe znaczenie w tym względzie ma zastosowanie podejścia obejmującego całą administrację rządową i całe społeczeństwo oraz przyczynianie się do większej synergii między potrzebami cywilnymi i wojskowymi we wzajemnie wzmacniający się sposób, zwłaszcza z perspektywy podwójnego zastosowania, jak określono również w Planie działania na rzecz mobilności wojskowej 2.0;
- Wzmocnienie mobilności wojskowej w UE wymaga odpowiednich zasobów i inwestycji zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym, aby umożliwić szybki przepływ sił i sprzętu, bez uszczerbku dla obecnych wieloletnich ram finansowych i negocjacji w sprawie przyszłych ram;
- Zobowiązania krajowe państw członkowskich odgrywają kluczową rolę w skutecznym osiągnięciu wspólnego celu, jakim jest dobrze połączona sieć mobilności wojskowej, oparta na multimodalnych korytarzach i węzłach transportowych, w tym węzłach logistycznych, charakteryzująca się skróconymi terminami, zmniejszonymi przeszkodami administracyjnymi i odpornymi, cyberbezpiecznymi, lepiej przygotowanymi i zrównoważonymi zdolnościami;

- Plan działania na rzecz mobilności wojskowej 2.0 wspiera państwa członkowskie w realizacji określonych poniżej zobowiązań wraz z ESDZ, służbami Komisji, Europejską Agencją Obrony oraz innymi odpowiednimi podmiotami i agencjami UE. Ponadto projekty PESCO „Mobilność wojskowa” i „Sieć centrów logistycznych w Europie i wsparcie operacji” ułatwiają realizację niektórych nowych zobowiązań;
- W trzeciej wspólnej deklaracji w sprawie współpracy UE–NATO uznano wymierne osiągnięcia w dziedzinie mobilności wojskowej, ale wezwano również do dalszego zacieśniania współpracy w tej dziedzinie. Zasadnicze znaczenie ma spójne i wzajemnie wzmocniające się podejście wraz z wysiłkami NATO w zakresie mobilności wojskowej, przy pełnym poszanowaniu zasad przewodnich regulujących partnerstwo UE–NATO, a mianowicie inkluzywności, przejrzystości, wzajemności i autonomii decyzyjnej – leży to we wspólnym interesie zarówno organizacji, jak i wszystkich państw członkowskich. Niezwykle ważne jest zacieśnienie współpracy w sposób namacalny i operacyjny, aby zapewnić, że mobilność wojskowa pozostanie inicjatywą przewodnią współpracy UE–NATO;
- Udział państw trzecich w odpowiednich projektach PESCO nadal wnosi wartość dodaną, w tym z perspektywy transatlantyckiej i UE–NATO, zgodnie z uzgodnionymi warunkami i zasadami⁷.

⁷ Decyzja Rady (WPZiB) 2020/1639.

Rada z zadowoleniem przyjmuje zatem zobowiązanie państw członkowskich do jak najszybszego, ale nie później niż w 2026 r., wdrożenia następujących działań, zgodnie z krajowymi przepisami i procedurami, wymogami konstytucyjnymi poszczególnych państw członkowskich dotyczącymi ich terytorium krajowego oraz przemieszczania i transportu wojskowego, a także ze szczególnym charakterem ich polityk bezpieczeństwa i obrony:

1. Nadanie priorytetowego znaczenia inwestycjom w infrastrukturę transportową podwójnego zastosowania poprzez zastosowanie „Wymagań wojskowych w zakresie mobilności wojskowej w UE i poza nią” w celu pilnego ukończenia priorytetowych korytarzy UE dla wielkoskalowych ruchów wojskowych w krótkim terminie, określonych wspólnie przez Komisję i ESDZ, w tym Sztab Wojskowy UE, we współpracy z NATO, z uwzględnieniem podejścia 360 stopni. Szczególny priorytet zostanie przyznany inwestycjom w infrastrukturę podwójnego zastosowania w transporcie, które podejmują problem specyficznych wąskich gardeł w ruchach wojsk lub które w inny sposób mają wysoką wartość dodaną w kontekście wojskowym.
2. Umożliwienie, wzmocnienie i umiejscowienie niezbędnej multimodalnej infrastruktury transportowej i obiektów transportowych w ramach podejścia sieciowego wzdłuż tych korytarzy, w tym pełne wykorzystanie odpowiednich projektów PESCO. Mogłoby to mieć zastosowanie na przykład do centrów logistycznych i miejsc postoju, centrów wsparcia konwojów, infrastruktury załadunku i rozładunku, infrastruktury wsparcia paliwowego itp.

3. Udzielanie zezwoleń na ruch transgraniczny w ciągu maksymalnie trzech dni roboczych, przy jednoczesnym uznaniu, że osiągnięcie tego celu wymaga znacznych wysiłków na szczeblu krajowym, w szczególności w odniesieniu do ładunków ponadgabarytowych i towarów niebezpiecznych. W związku z tym państwa członkowskie w trybie pilnym nadadzą priorytet środkom zapewniającym osiągnięcie tego poziomu ambicji w czasach kryzysu, w tym w kontekście unijnej zdolności szybkiego rozmieszczania, a także w celu ułatwienia ćwiczeń tematycznych na żywo i ćwiczeń symulacyjnych. Środki służące osiągnięciu tego celu powinny obejmować m.in. „stałe” poświadczenia dyplomatyczne dotyczące działań w ramach WPBiO UE, a także NATO i innych ram krajowych i wielonarodowych, w szczególności poprzez uzgodnienia oparte na specjalnych korytarzach i procedurach mobilności wojskowej, a także poprzez opracowywanie i stosowanie w miarę możliwości cyfrowych i zharmonizowanych procedur. Ponadto zachęca się państwa członkowskie do ustanowienia wielostronnych/dwustronnych mechanizmów koordynacji w celu dalszej harmonizacji i poprawy procedur wzdłuż głównych korytarzy.

4. Wzmoczenie wysiłków na rzecz konsolidacji mechanizmów koordynacji i współpracy. W tym celu utworzenie międzyresortowej i międzyagencyjnej grupy koordynacyjnej na szczeblu krajowym, zgodnie z podejściem obejmującym całą administrację rządową, w celu skutecznego usprawnienia przepływu informacji i poprawy codziennej koordynacji między odpowiednimi ministerstwami, agencjami i organami (lokalnymi lub regionalnymi) zapewni państwom członkowskim konstruktywną podstawę. Ponadto krajowa sieć punktów kontaktowych ustanowiona w ramach projektu PESCO „Mobilność wojskowa” zapewni szybkie rozpatrywanie wniosków o przemieszczanie transgraniczne i będzie kontynuować wymianę najlepszych praktyk i wdrożonych doświadczeń i wniosków, oceniając jednocześnie dodatkowe zadania w ciągu 2024 r.

5. Zapewnienie priorytetowego dostępu sił zbrojnych do odpowiednich rodzajów transportu, sieci i zasobów, w tym wymaganej przestrzeni powietrznej, również za pośrednictwem unijnych ram regulacyjnych, w celu wsparcia wysiłków krajowych, zwłaszcza w czasach kryzysu i konfliktu oraz, w miarę możliwości, już w czasie pokoju, przy pełnym poszanowaniu suwerenności państw członkowskich UE na ich terytorium krajowym i krajowych procesów decyzyjnych dotyczących ruchów wojskowych. W tym celu państwa członkowskie powinny zapewnić dostępność niezbędnych zdolności, m.in. poprzez ustanowienie partnerstw strategicznych, w tym wspólnych lub krajowych inicjatyw, w szczególności umów ramowych z cywilnymi dostawcami usług transportowych.
6. Zachęcanie państw członkowskich do wymiany informacji i najlepszych praktyk w zakresie współpracy w ramach korytarzy strategicznych. Można tego dokonać na przykład poprzez odpowiednie projekty PESCO i Europejską Agencję Obrony (EDA).
7. Wzmocnienie ogólnej odporności we wszystkich dziedzinach związanych z sektorem transportu, w tym cyberbezpieczeństwa. Konkretny środek powinien obejmować uwzględnienie aspektów mobilności wojskowej w ocenach ryzyka w cyberprzestrzeni na szczeblu krajowym i unijnym w celu zwiększenia cyberodporności systemów i usług transportowych podwójnego zastosowania na szczeblu krajowym.

8. Wspieranie i prowadzenie ćwiczeń w celu testowania transgranicznych ruchów wojskowych we wszystkich dziedzinach, w szczególności zezwoleń, związanych z nimi ustaleń, procedur i przepisów, w tym poprzez regularne ćwiczenia symulacyjne UE w zakresie mobilności wojskowej, ćwiczenia wojskowe UE na żywo związane również z unijną zdolnością szybkiego rozmieszczania, lub poprzez uczestnictwo w innych międzynarodowych ćwiczeniach, w stosownych przypadkach.
9. Rozwijanie niezbędnych zdolności obronnych na potrzeby transportu wojskowego, w tym zdolności w zakresie transportu strategicznego, w oparciu o ustalenia CARD i priorytety UE w zakresie rozwoju zdolności na 2023 r., w szczególności priorytet „Mobilność wojskowa”, zgodnie z zasadą jednolitego zestawu sił.
10. Aby złagodzić istniejące braki w zdolnościach istotnych dla szybkiego rozmieszczania, utrzymania i przegrupowania sprzętu wojskowego i personelu wojskowego w UE i poza nią, państwa członkowskie przeanalizują, w stosownych przypadkach, wspólne ustrukturyzowane rozwiązania w zakresie zdolności do transportu strategicznego dla wszystkich rodzajów transportu.

11. Wspieranie bieżących inicjatyw na rzecz cyfryzacji wojskowych formalności celnych w celu zmniejszenia obciążeń administracyjnych związanych z przemieszczaniem wojsk i sprzętu z obszaru celnego Unii i na ten obszar. W tym celu państwa członkowskie UE zobowiązały się do zacieśnienia współpracy między sobą oraz z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, w szczególności z EDA i służbami Komisji, w koordynacji z NATO, przy jednoczesnym zastosowaniu podejścia obejmującego całą administrację rządową i całe społeczeństwo.
12. Propagowanie systematycznych akcji informacyjnych skierowanych do obywateli i społeczeństwa obywatelskiego, w tym poprzez specjalne kampanie informacyjne, na przykład związane z ćwiczeniami (na żywo), oraz zaangażowanie na rzecz podnoszenia świadomości i zrozumienia znaczenia mobilności wojskowej.
13. Dążąc do zsynchronizowania wysiłków, państwa członkowskie zapewnią ściślejsze dostosowanie na szczeblu krajowym do odpowiednich polityk, doktryn i wytycznych, wykorzystując w pełni możliwości wynikające z członkostwa zarówno w UE, jak i w NATO.

Ponadto Rada z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie państw członkowskich do odpowiedniej zmiany, w stosownych przypadkach, krajowych planów na rzecz mobilności wojskowej do końca 2024 r. i powróci do corocznej oceny postępów.